

Передплата

на «РУСЛАНА» вносить:
в Австрії:
на цілий рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . 1-70 кор.

За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків
Поодвоєне число по 10 сот.

РУСЛАН

»Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.« — З Русланових псалмів, М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских свят о 5½ год. пополудні.

Редакция, адміністрация і експедиция «Руслана» під ч. 1. пл. Домбровского (Хорунщини). Експедиция місцева в Агенції Соколовского в насажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє.—

Рекламації неопечатані є вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Де жерело заколоту?

(Δ) У вчерашнім числі зазначили ми, що зневаги намісника д-ра Бобжинського і галабурди перед намісництвом і палатою маршалка гр. Баденього допустила ся, як признало *Słowo polskie*, nie garstka młodzieży, ale cała młodzież polska nastrojona patriotycznie (розуміє ся всепольська молодіж). Крім того заявив той сам дневник, котрий є речником всепольского табору, що багато польської публіки (очевидно також прихильної всепольській ідеї) з вікон оплескувало сей поганій напад всепольских пайдократів і похвалило їх, що они зовсім не „утікали“, а ще з під намісництва пішли виправити таку саму галабурду маршалкови.

Ближші поясненя подані по дневниках після згаданої демонстрації і оповіщені навіть в самім всепольским *Słowie* (а іменно заява *Koła polskiego* і промова ректора Марса до намісника, зазначають зовсім ясно і недвозначно, що центральне правительство вставило до бюджету на 1909 р. позиції на дві надзвичайні катедри рускі в львівськім університеті з а відомостю і в порозуміню і з університетским сенатом і з польським колом — отже тим ані не нарушено автономії університету львівського, ані не обмінено польского кола.

Мимо всего того *Słowo pol.* намагає ся причину поганої напасти на обидвох найвисших начальників краєвих звалити намісному систему віденьского правитльства — окуплюваня собі спокою уступками в користь небезпечнішого живла з потоптанєм всяких засад справедливости. А поставивши таку хибну тезу, намагає ся *Słowo polskie* доказати, начеб рускій молодіж все уходило безкарно, а на кожде безправство Русинів відповідало правительство уступками в їх користь.

У вчерашній нашій статі зазначено, що як раз противно діяло ся, що молодіж руску готягано до строгої одвічальности, до вязниці, прогонювано з університету, коли тимчасом польській молодіж, котра викидала руских богословів з університету, не допускала руских слухачів на виклади, не тільки нічого не стало ся, але ще дістала ся їй похвала лицарської оборони польскости університету.

Słowo polskie вказує на події в Празі, поступованє німецьких буршів і винувє віденьске правительство за піддержуванє анархії і бачить в суботних галабурдах

наслідки системи, котра відбиває ся на львівських відносинах. Не наша задача виправдувати або боронити поступованя віденьского правительства, бо ми не раз рішучо осуджували університетські галабурди і в Празі і у Відні та Градці, а також у Львові. Одначе, правду сказавши, жерела суботнього нападу на намісника і демонстрацій під намісництвом і палатою маршалка треба глядіти де инде, треба їх вважати наслідками не тої системи, на яку вказує *Słowo polskie*, себ то системи віденьского правительства, але політичної системи проповідуваної в Галичині всепольским сторонництвом, котрого речником є головно *Słowo polskie* і всепольскі приходці з конгресівки в Галичині.

Найперше проявляли ся наслідки сеї політичної системи в дублянській школі страйками і бунтами проти професорів, а треба тут зазначити, що до сеї школи вчацають майже виключно Варшавяки, а користаючись гостинністю в школі удержуваній краєвим фондом, вводять тут розлад. Те саме треба сказати і про львівську техніку, котрій великого контингенту достарчають Варшавяки і від них то виходили напасти на професорів, они то обкидували кальошами професора Тулліє (се зовсім не по лицарски було!), они доставляли бовото контингенту польській університетській молодіжї проти Русинів.

А в останних роках так само наплило з конгресівки багато польської молодіжї з таким самим настроєм до середних шкіл, особливо реальних у Львові і в Кракові і та іменно молодіж є розкладовим живлом в наших школах, похопима до всяких демонстрацій. В очах сеї всепольской молодіжї намісник др. Бобжинський, неперечно окраса польської науки і умілости, оден з найперших польських державників, є нічим иншим як — Новосілцовом, а добродійства нашого монарха висвідчені польській народности в Галичині оцінює она з наушчуваня старших всепольских загорільців скрізь таку призму, через яку споглядає на володаря російского царства. Отся система всепольской політики піддержувана і проповідувана всепольским *Słowo*-м вводить розстрій і розлад по наших середних школах, по тих школах, де она користує ся гостинністю австрийского правительства, котре з державних фондів для тушешного населеня засновувало сі школи. Отся система доводить до таких проянів посеред молодіжї, які зазначили ся в деяких школах підчас цісарского ювілею.

Słowo polskie і всепольске сторон-

ництво, під котрого впливом всепольска часть академічної молодіжї виправила суботні демонстрації і зневажила цісарского представника, не хотять зрозуміти, що Галичина є коронним краєм Австрийської держави, що тут обовязують австрийскі основні закони державні. Вправді ті закони обовязують австрийских горожан, отже і тих Поляків, котрі мають австр. горожанство, а не обовязують російских підданих, якими є переважно захожі звідтам всеполяки, одначе сі останні повинні зрозуміти, що они є гістьми і яко такі не повинні нарушувати сеї гостинности, яку їм дає Австрийська держава.

Тимчасом *Słowo polskie* проповідасє засаду, що *naród chce sam sobą rządzić i chce tego musi* і хоче диктувати тут свої закони, після котрих мають бути уладжені взаємини з Русинами. Фарисейским способом запевняє оно, що бажає успокоєня, а бодай злагоди національної боротьби і *modus vivendi* з Русинами, але передовсім Русини мають перед ним виказати ся доказами доброї волі і дійсної склонности до порозуміння, а до того ще *Słowo polskie* застерігає собі означити хвилю, яку оно буде вважало відповідною до почину помиреня чи порозуміння! Оно не хоче узнавати ніякого правительства, ані центрального ані краєвого і не хоче признавати ему права, що небудь в рамках обовязуючих нас основних законів державних зробити для культурного і національного розвитку Русинів. Ми не хочемо перечити того, а навпаки признаємо, що порозумінє що до спільного пожитя в краю повинно і може бути переведене від народу до народу — алеж правительство має тут не тільки важну роль посередника але й виконного чинника, в котрого руках спочиває власть здійсненя домагань і заспокоєня потреб одного і другого народа.

До такого порозуміння поміж обидвома народами, до *modus vivendi* змагають обидва краєві начальники, неперечно найліпші і найвизначніші сини польского народа, котрим всепольска молодіж виправила в суботу таку погану демонстрацію як раз для того, що промощували дорогу до порозуміння. Дві надзвичайні катедри, котрі мають бути системізовані з 1. жовтня 1909, се *casus belli* для всеполяків, хоч і ректор університету заявив, що сенат на се згоджував ся і президия польского кола зазначила, що она про се знала. Дячогож така заїла загорілість всепольской молодіжї і всепольского *Słowa*, хоч оно запевняє, що *uznajemy ich dążenie do własnego uni-*

wersytetu i niби то бажає, by jak naj-
 prędzej mieli dostateczne siły naukowe do
 stworzenia uniwersytetu własnego? Чи не
 осьмішує ся Słowo polskie, zapewniaючи,
 що przesunięcie się obecnego stosunku się
 na uniwersytecie lwowskim na korzyść
 Rusinów grozi wprost utratą z
 czasem naszych praw do niego,
 jest krokiem ku utrakwizacyi?! Дві над-
 звичайні катедри додані до тепершніх
 вісьмох руских катедр пересувають, на
 погляд Słowa, obecny stosunek się — 10
 i 100!! (польских). Деж мають ті наукові
 сили рускі виробити ся, як не в універ-
 ситеті? Чи не так само діяло ся з че-
 ским університетом? Чи не там не тво-
 рено поступенно около 60 доцентур і
 професур в німецькім університеті, а від-
 так розділено на два — німецький і че-
 ский?

Все те однак є неприступне для все-
 польского розуму, для всепольскої заго-
 рілости. Як в Росії всеполяки осуджува-
 ли і поборювали всяке порозумінє між
 польским а московским народом, а на-
 магали ся все і всюди йти на перебий,
 так і тут вводять они свою систему, тут
 їх молодіж заповідає bojowy odróg, а так
 само Słowo polskie заповідає, що буде
 йти z całą stanowczością, nie cofając się
 przed najbardziej zdecydowa-
 nemi środkami! Отсе справдешня
 всепольска система, а які будуть skutki
 systemu, побачимо, але певно не добрі,
 наколиб польска суспільність бажала йти
 за покликом всеполяків. Думаємо однак,
 що міродатні польскі круги не вступлять
 на сю дорогу, не злякають ся всепольскої
 насилї, а з другого боку сподіваємо ся,
 що й руска суспільність а особливо рус-
 ка молодіж не дасть ся тою всепольскою
 загорілостю вивести з рівноваги холо-
 ного розуму і на некультурні напасти
 всеполяків відповість культурним посту-
 пованем.

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Бар. Бінерт веде дальше пере-
 говори з провідниками сторонництв, щоби
 забезпечити парламентарну полагоду за-
 дач держ. ради. Бюджет. провізорія буде
 зависима від розв'язки питання, про дора-
 зові суди і буршівські віданки, що мала
 послідувати вчера або сьогодні вранці.
 Однак більші ще перепони стрічає за-
 кон про повновласть в справі торгового
 договору з Сербією, бо проти того рішучо
 виступають хліборобники всіх сторон-
 ництв. Через те стало внутрішнє поло-
 женє вельми критичним не так
 для правительства, як для держав.
 Колиб держ. рада не перевела
 сего закона, тоді правительство буде
 приневолене ввести єго цісарским розпо-
 рядком, а держ. раду відпочити яко не-
 дослуду до висоти своїх задач, як се
 показало ся вже при твореню парламен-
 тарного правительства, що треба було єго
 заступити урядничим. Сего тижня можна
 отже сподівати ся важних і далекося-
 глих рішень у внутр. політиці.

Про сучасне політ. поло-
 женє подає замітну статью Slovenec,
 дневник христ. сусп. Словінців, в котрій
 осьвічує теперішнє загальне положенє
 політичне а також настрої в південно-
 славянськїм клубі, де починають верхово-

дити крайні живла і напірати до нових
 виборів. Многі члени сего клубу є тої
 думки, що для парламенту булоб корис-
 но, якби щезли з посольскої палати сто-
 ронництва, котрі не мають підстави
 в народі. До таких належать молодоч-
 чехи на правиці і німецькі вольнодумці
 на лівиці. Вівторок в ранці відбуває по-
 луднево-слав. клуб нараду, на котрій має
 ухвалити становище супроти правитель-
 ства. Як zapewniaють, настрої в клубі є
 вельми напружений і непевний. В остан-
 них днях переговорював бар. Бінерт
 з провідниками південно-слав. клубу
 д-ром Івчевичом і Шустершичом
 і представив їм грізне положенє полі-
 тичне.

Доразові суди мають бути
 знесені, скоро звіт намісника Куденгофе
 зазначить, що се є можливо з огляду на
 втихомирєніє міста. Рівночасно з тим має
 бути знесена заборона буршівських від-
 знак. Сего останнього домагає ся німець-
 ке студентство праске в поданю висланім
 до міністра-президента і міністра внутр.
 справ. Вість подана дневниками, начеб
 міністер Шрайнер промовляв за перене-
 сенєм Vismł'a з Перекоп під універси-
 тет. показала ся невірною, а вийшла она
 з чеських кругів і в сій справі віцепрези-
 дент Заворка пересправляв в Празі. Та-
 кож ректор німець. університету Якш з
 Праги переговорював з бар. Бінертом і
 управ. міністерства просьвіти Канерою в
 тих справах. Сенат віденського універси-
 тету ухвалив заявити свою солідарність
 з праским університетом.

Доразові суди і заборону
 буршівських відзнак знесено,
 як звіщають телеграми з Праги. Ми-
 мо того положенє парламен-
 тарне є грізне. Бар. Еренталь
 представив цісареві конечність скорого
 ухваленя закона про злуку Босни, а на-
 слідком того цісар взивав до себе бар.
 Бінерта, котрий представив парламент.
 положенє яко дуже непевне. Хоч навіть
 соціялісти ухвалили голосувати за бюдж.
 провізорією, є певні сумніви, чи найде
 ся більшість двох третин. Колиб се вне-
 сенє упало, буде сесія держ. ради зараз
 зачинена, а §. 14. вйде в свої права.

Заграниця.

Відповідь австро-угорск.
 правительства на російську ноту в
 справі конференції викликала в Петер-
 бурзі і в Лондоні корисний відгомін.
 Австро-угорске правительство домагає ся
 іменно, щоби европ. держави ще перед
 конференцією перевели переговори поміж
 собою про злуку Босни й Герцоговини
 і довели до порозуміння. В такім випад-
 ку злуку прийняла би конференція до
 відомости без розправи.

Як ми вже звіщали, Times zapewniaє,
 що в Росії прийнято прихильно сю ноту,
 але дневник сей називає її відворотом
 австр.-угор. правительства. Супроти того
 годить ся пригадати, що бар. Еренталь
 заявив в австр. делегації, що
 правительство не має нічого проти кон-
 ференції, але додав, що Австро-Угорщи-
 на згодить ся на конференцію тоді, коли
 буде уложена певна програма, котра
 буде згоджувала ся з поглядами австро-
 угор. правительства.

Отже останна нота австро-угор. пра-
 вительства не суперечить сим висловам
 бар. Еренталю. При иншій нагоді заявив
 в делегації бар. Еренталь, що злука Бо-
 сни й Герцоговини обходить Австрію і
 Туреччину і повинна бути упорядкована
 між ними. З таким поглядом певно зго-
 джує ся кожда европ. держава і вважає
 порозумінє між Австрією і Туреччиною
 конечним услівєм мирної конференції, а
 навіть Англія, котра останними часами
 робить заколот в ориент справі. Австрія
 в останній ноті вказує отже дорогу, як

можна на конференції залагодити спра-
 ву злуки без нарушеня становища, якого
 Австрія не може полишити. Австрія ба-
 жає отже довести до порозуміння н. кон-
 ференції з усіма державами, а тим са-
 мим усунути всяку грозу для мира і
 всякі несподіванки з конференції.

Можна отже зазначити певний по-
 ступ в зближеню поглядів що до фор-
 мального питання, як має бути поставлена
 справа злуки на конференції. Росія і
 Англія мають отже тепер згодити ся на
 се, щоби передовсім відбули ся перего-
 вори між державами про злуку Босни.
 Можна сподівати ся, що европ. держави,
 а передовсім Росія і Англія згодять ся
 на таку мегоду порозуміння, котре доведе
 до втихомирєня і відсуне грозу війни.

Корисні вигляди на се порозумінє
 з Росією і Англією і европ. держав між
 собою тим більше імовірні, що й нові
 переговори, які навязали ся між Австро-
 Угорщиною а Туреччиною, велять споді-
 вати ся порозуміння між сими державами,
 котре неперечно стане певною підвалиною
 до порозуміння Австро-Угорщини з европ.
 державами що до злуки Босни й Герцо-
 говини.

Промова посла д-ра Костя Левичкого,

виголошена в державній раді дня 5. грудня с. р.

Висока палато! Коли маємо призна-
 вати правительству бюджет, то годить ся
 сказати слово о тім, що обходить усіх
 горожан держави. І ми заступники рус-
 ких горожан мусимо також сказати сло-
 во правди о потребах і жаданях руского
 народу, щоби всі міродатні чинники дер-
 жави добре зрозуміли і розважили наше
 опозиційне становище.

Передовсім резерва нового прави-
 тельства в справі руских домагань спону-
 кує і нас до резерви в справі домагань
 правительства. Ся опозиційна резерва
 руских послів має також причину в тім,
 що прав тельство не глядить поважно на
 наші національні конечности і зовсім не
 заспокоює їх. Тим то й ми не маємо
 жадної розумної причини заявляти йому
 довірє. Про державні конечности ми чу-
 ємо нераз, але конечности національно-
 сти завсїгди приходять на сам кінець.
 Так не може бути дальше. Жалуємо, що
 взаємини між руским народом і прави-
 тельством так попуєвали ся; але причи-
 на лежить у тім, що з нашим народом
 систематично поводять ся зле, наче з
 меншевартиим.

Мої панове! Лише народ, вдоволе-
 ний правними уладженями у своїй вітчиз-
 ні, радо буде складати жертви, яких від
 нього жадає держава; а що у нас так не
 є, то й не можемо голосувати за бюд-
 жетом.

З політичного огляду красава кон-
 ституція 60-их літ віддала нас в Галичи-
 ні під гегемонію Полякам. Руске селян-
 ство в Галичині, ся більша часть нашого
 народу, зазнавало помочи правитель-
 ства аж до року 1848, до визволеня від
 панщини; опісля упало воно безпомочне
 в економічній боротьбі з сильнішою ве-
 ликою посілостю і з капіталізмом; так,
 що теперішна хлопска нужда родить
 сильне заворушенє серед робучих мас
 зубожілого населєня.

Але за останних кількадесять літ
 руский народ пробудив ся зі сну, дій-
 шов до національної свідомости і не
 має вже охоти терпіти опіку другого на-
 роду. Він добиває ся самостійного полі-
 тичного, культурного і економічного роз-
 витку та замість теперішньої красної авто-
 номії Поляків домагає ся власної і пов-
 ної автономії національної. Ось у сім і
 жерело польско-русского спору.

Поляки уважають Галичину за польський край, а їх метою є відокремлене того польського краю під покришкою крайньої автономії; а Русини уважають себе за нарід рівноправний і жадають, щоби національну рівноправність, забезпечену законом, уведено в життя на підставі автономії національної.

Ми нераз перестерігали наші правительства, що найбільшим ворогом монархії є невдоволенє народів, і коли справді Австрію хоче ся довести до ладу, то треба полагодити те невдоволенє. Але дотеперішний стан національних справ не поправить положеня держани, бо з національною справою кожного народу тісно звязана також справа культурна економічна і соціальна, так що се є справа життя для кожного народу.

Також і політика нового президента міністрів бар. Бінерта, політика прихильної неутральности, не може нас вдоволити, коли він лише в трох великих верховодячих національних групах сеї палати бачить цінний задаток довіря сторонництва і коли він уважає за головну задачу правительства лише помирєнє на родностей Чехії. Коли не має дійти в монархії до заколоту, то не тільки теперішних верховодів, але й тих, що доси є неволєні, треба допустити до свобод і до участі в державній власті.

(Дальше буде).

НОВИНИ

— **Календар.** В середу: руско-кат.: Софронія; римо-кат.: Аделіяди. — В четвер: руско-кат.: Варвари, Івана; римо-кат.: Лазари.

— **Просьвітний ювілей в Бродах.** Звідам пишуть нам: Ювілейні торжества в 40-літний ювілей „Просьвіти“ звеличали брідські Українці дня 12. і 13. грудня с. р. В суботу дня 12. відбулось в церкві в Бродах торжественне Богослужєнє за душі померших членів Товариства. Службу Божу відслужили оо. Софрон Глібовицький і Євген Монцібович. До парастасу стануло 7 святичеників. Підчас богослужєня співав хор гімназійний; були також за дозволом дирекції школи і питомці української бурси. По Богослужєню удались присутні в церкві члени Товариства до „Основи“, де в гарно прибраній на то святю салі привитав зібраних селян і міщан і інтелігенцію голова філії о. Николай Герасимович, промовляли ще проф. Созанський і о. Зофїювський, вказуючи на ціль і завданє „Просьвіти“. По промовах слідували продукції хору і оркестри читальні „Просьвіти“ з Лешнева.

В неділю дня 13. с. м. о год. 8. відбув ся святючний вечір. Салі обі виповнила битком публіка. Слово вступне виголосив секретар філії проф. Созанський, подаючи в красній промові історію заснованя, розвою і життя Товариства, та витаючи присутних щирим серцем. Наступили продукції хору „Основи“ під дїр. п. Е. Букси, деклямації та гра на цитрі. По продукціях містоголова філії секретар суду Бережанський, згадавши про велику печальність і любов до прадїдної віри та рідного слова, чого тисячні докази зложив, та про зичливість і пам'ять на Товариство „Просьвіта“, Експелєнції Митрополита, яко в день Єго Ангела дав вираз чувств цілого виділу філії як і зібраних гостей складаючи на руки присутного пароха о. крил. Долинського чувств святиської преданности і любови нашому дорогому голові св. рідної Церкви, з просьбою о переданє чувств тих Експелєнції.

Велике то торжество закінчив промовою голова української бурси і член виділу філії о. радник С. Глібовицький. Дякуючи присутним гостям за звеличанє тої памятної хвилі, згадав і про узнанє нашого Найяснішого ювілята для діяльности Товариства „Просьвіти“, згадав про одиноку нашу державу, де Україн-

ці можуть свобідно культурно розвиватись — бо за кордоном тяжка рука давить тяжко всякий національний проблєск української самосвідомости та згадавши о тій любові і преданности, з якою все Русини-Українці відносять ся до свого дорогого Цісаря, виє оклик в честь Монарха, а всі присутні з радістю і одушевленєм стоячи відспівали многолітствє в честь Їх Величества.

Відспіванєм патріотичних гимнів скінчилось торжество. Потім відбув ся комерс, на яким панував правдивий ширий дух — єдність, а виразом того було висказанє бажанє присутних, щоби за лїт 10, коли „Просьвіта“ обходить ме 50-літний свій ювілей, ті, що будуть в живих, були знов присутні всі на тім святї, а проф. Санат прирік, що тим, яких би в тім часі вже в Бродах не було, донесе і запросить на то торжество телеграфічно. Слїдний в Бродах великий підєм українського духа і слова, з тим і щире привязанє та любов до своєї рідної рускої католицкої Церкви.

— **Доля родин резервістів покликаних до Босни.** Львівський магістрат оголошує, що міністерство війни зарядило підвишенє стану війська в Босні, Герцоговинї і Далматії. Що до родин покликаних запасових резервістів і інших мають вїйти в життя відповідні постанови про уділюванє запомог потребуючим помочи своякам резервістів, а то: шлюбній жінці вступаючого до служби і єго дітям, крім того можуть бути до них зачислені також свояки в лїнії бїчній і родина, о скілько покликаний до служби старає ся о їх удержанє. За потребуючого запомоги треба признати того члена родини, котрому найпотрібніших засобів до удержаня доставляє виключно або по части покликаний до служби зі свого особистого зарібку. Запомога складає ся з підмоги на удержанє для кожного члена родини в квотї, яка на військове виживленє в маршу від голови і дня буде установлена, а також колиб родина була змушена наймати мешканє, з комірного, що виносить половину належитости на удержанє. Для дїтей нижше вісьмох лїт запомога має виносити половину сєго виміру. Загальна квота запомоги для одної родини не може перевищити суми, котру треба уважати пересїчним дневним зарібком покликаного. Запомогова акція в хосєн потребуючих помочи свояків осіб, придержаних у військовій службі, вже розпочала ся. Претенсії до запомоги треба зголошувати до повітової власті свого місця побуту устно або письменно з наведєнем родинних, маєткових і зарібкових відносин покликаного до війська. До полагоджуваня просьб о запомоги установлена пока що одна краєва запомогова комісія з оєїдком у Львові

— **Страйк на львівській політехніці.** Слухачі політехніки у Львові ухвалили на недавних вічах резолюції до правительства, аби на політехніці розширено хемічний інститут, уряджено деякі лабораторії, утворено дві нові катедри, побільшено число конструкторів і асистентів і т. п. На випадок несповненя тих жадань загрожено загальним страйком від другого півроку. Для демонстрації застрайкованю вже тепер на два дні. Страйк тривав вчєра і нинї (ві второк). Виклади вчєра не відбували ся, а професори відбули нараду. Виє слїд наради незнанїй.

— **Зелїзничка катастрофа.** Вчєрашнього понедїлка досьвіта стала ся на стації Єзупіль катастрофа: зудар поїзду товарового з особовим, який їхав до Львова. Була тоді год. пів до 5-тої. Тягаровий поїзд як звичайно переїздив через стацію Єзупіль, не задержуючись, до Станиславова. Машинїст Обух, перемучений довгою службою, не замїтив знаків, аби затримав поїзд, бо з противної сторони надїздить спїзнений поїзд особовий. Будник за стацією давав розпучливі сигнали машинїстови Обухови. І він вправді пустив противну пару, але було вже запізно. Особовий поїзд впав всею силою на машину тягарівки. В одній хвилі в локомотив і передних возів утворила ся купа румовища. Обі машини з тендерами і сїм возів рознорочило ся. З людей тяжко

ранений кондуктор Лонцький, а лекше раненї асистент Домішевський, асист. поч. Вл. Кіч, офіц. почт. Вл. Орел, конд. Конст. Соболевський і подорожний С. Шпербер. На місци катастрофи вже приведено шлях до порядку і привернено нормальний рух.

— **Зміни власности у Львові.** В списі перепродажі реальностей у Львові в жовтнї с. р. находимо дві позиції, які обходять руский загал. А се: Л. Гільбрїхт купив від тов-а „Просьвіта“ реальність при ул. Сикстускій ч. 47 за 45.248 К, а І. А. Єльстер від того самого товариства реальність за 85.700 К. Є се парцелї з площі під будову руского театру, призначені на продаж.

Оповідстки.

— **Репертуар руского театру в Дрогобичи.** (Саля Мієка. Потаток 7. вечєр. Білєти продає раньше „Народна Торговля“).

В четвер дня 17. с. м. „20 двїв тюрми“ шутка в 3 дїях Вебера і Генєкіна.

В п'ятвицю 18. с. м. „Жидівка“ опера в 5 дїях Галєвієго. Гостинний виступ М. Шляфєнберга.

— **В Гусятинї** відбудє ся дня 20. грудня з нагоди 50-літнього ювілею Папи римского Пія Х. в салі ради повітової концерт з отсею програмою: 1) Вступне слово, п. Лопатинський; 2) Благообразний Йосиф (хор); 3) деклямація, п-на Маруся Філяр; 4) фортепян „Не брани мене родная“ Petrousche, відиграє п-на Стися Шанковска; 5) Свят, свят (хор); 6) кантата (хор); 7) відчит о. Ант. Калята; 8) Возвесели (хор); 9) фортепян „Schumka Ukranienne de Concert“ відиграє п-на Маня Шанковска; 10) Многая літа (хор). Цїна місць: Крісло 1-рядне 2 К, 2-рядне 1 К 20 с, вступ на салю 30 с. Початок точно о год. 7½, вечером, час середєвроп. Комітет: Н. Матковска, о. Йос. Матковський, П. Йойкова, о. Йл. Лабїй, Ант. Лопатинський, Ник. Марак.

— **3 Порохника.** Дня 18. с. м. в навечєрє св. О. Николая відбудуть ся в Порохнику в читальні „Просьвіти“ заходом тогож товариства вечерниці для шкільних дїтей. Відиграють шкільні дїтя сценічний образок „Поява св. О. Николая“, відтак послїдують деклямації і співи. З прємністю і вдячностю підносимо, що на дарунки для шкільних дїтей прислав жертву 20 К приятель молодїжи Всєсьв. о. крил. кустош в Станиславові гра. Іван Гробельський. Нєхай Всєвишний сторичєю заплатить за таку сильну і безпереривну підпору нашого обряду і народности на сих окраїнах галицької Руси. За виділ читальні „Просьвіти“ в Порохнику: о. Данило Бодрєвич, голова. Іван Карпак, секретар.

— Філія „Просьвіта“ в Ст. Самборі відсьвяткує 40-літний ювілей „Просьвіти“ дня 23. с. м.

— В Чєсанові відбудє ся дня 26. с. м. ювілейний обхід філії „Просьвіти“, який розпїчє ся богослужєнем в церкві.

Посмертні оповідстки.

— П. Іван Сїнгалєвич, парох в Белелуї, снятинського деканату, упокоїв ся дня 8. с. м. в 71 році життя а в 42 р. святиченства. В. є. м.!

— О. Йосиф Красицький, бувший парох в Дєрнові, упокоїв ся дня 8. с. м. в домї свого зятя, о. Ал. Даниловича в Бібрці, в 81 році життя а в 54 р. святиченства. В. є. п.!

Наука, шутка і література.

— **Каталог популярних книжок.** „Рада“ доносить, що в Київї вже вийшов з друку „Каталог книжок“ для народнього читання (найбільше сїльського). Склала Видавнича Комісія Товариства „Просьвіта“ у Київї. Каталог сеї складає ся з таких відділів: 1) Красне письменство. Красне письменство для дїтей; 2) Історія літератури і критика; 3) Історія (з історичною белєтрист.); 4) Про землї й на-

роди; 5) Про справи релігійні, громадські й політичні; 6) Природознавство; 7) Лікарство, ветеринарія; 8) Хазяйства, ремесла, промисли; 9) Шкільні й інші підручники; 10) Пісні. До сеюж каталога додано спис бібліотечок на 10 руб., на 5 і на 3 руб. (книжки поділено також на відповідні відділи).

— **Українсько-російський словар.** Видавництво „Час“ склало і вже почало друкувати словар. Складає ся він переважно з слів нових, так званих літературних, що вживають ся в сучасній часописній мові Російської та Австрійської України, а також і з матеріялу цілком народного. Крім сего в словар входять ті чужі, не всім зрозумілі слова, що вже придбали право громадянства в українській мові.

Кость Курилло.

Письмо з Америки.

(Дальше).

Десять хвиль ходу від мосту простирає ся велика площа симетрично обсажена різною деревиною, а серед неї Вогонг-Халл (громадська дума) побудована з лискучого мрамору, прикрашена чистими, йонськими колонами. Ся будова, дійсно, має серйозний вигляд як головного чинника місцевого режиму, та сміло нею може похвалити ся Бруклін перед світом. На противній стороні County-Court-House (суд) будований з тесового каменя, стилізований на старо-коринтійських сьвятинях, та бачить ся мені, що інженер, котрий дав илян і кермував роботою, мусів бути любовником олімпійських красавиць — богинь та знатоком серйозним класичної грецької архітектури, коли Теміді присьвятити таку прегарну сьвятиню. Між громадською думою а судом стоїть статуя Генрика Ward-Beecher'a, протестантського речника. Далі видно Municipal Buildings (каса), Post-Office (почта), Slol of Records (архів). Із боку Fultonstreet, а на розі Bondstreet стоїть католицько-німецький дім „Verein der christlichen Männer“ з дуже гарним уладженем у внутрі та з кількома кімнатами для новоприбуваючих „грінорів“. Далі знова тягнеть ся великий Greene-Rock, знов будова, фабрики, різні інститути, ітернати, знов парки, музеї, бібліотеки, знов фабрики, у котрих працює нашого руского народу звиж 7 тисяч.

Коли скрупулятно приглядаєш ся Бруклінови, то завважавш, що кожда нація має тут своїх репрезентантів в менших або більших, камінних, мраморних або цегляних будівлях, лиш наш руский нарід не знає відай тут про своє ествоває, а се мусить завдячати панованю „русских“ істинних і доморослих.

Годі мені було допитатись про нашу церкву, а про товариства наші, годі і мріти, вони лиш живі на папери. Та й така рефлексія вродилась мені у голові: наш Русини занадто любять чужим богам поклонятись, а свого цураєть ся як жид сьвяченої води.

New-York 2. XI. 1908.

Нема відай в Зєдинених Державах другого міста, щоби було так знає руської еміграції, як Ньюйорк. До ньюйорського порту припливають майже що динни сотки і сотки Русинів із Галичини та зза кордону, се є зпад російського правління, та потім розіаджають ся по цілій північній Америці. Рівнож до Ньюйорку прибувають усі ті, що хотять вертати до старого краю та сідаючи в ньюйорському порті, працюють американську землю. Одні остають ся тут довше на роботі, другі лишень кілька тижнів, кілька днів, кілька годин навіть, та ідуть далі до крєвних, знакомих, котрі часом з тяжкою бідою находять їм якусь місце.

До написаня тих кількох слів спонукує мене признанє глибоке Полякам за їх народну єдність зпад трєх заборів та дійсний жалє, що в нас нема подібної, а конечт і інституції, якою є „Polski Instytut ludowy“, котрий крім просьвітних сторін має рівнож завданє інформаційне супротив новоприбуваючих братів і сестер. В просторій кам'яниці на East десятиї вулиці містить ся сей згаданий інститут, се кріпке польське забороло ньюйорських Поляків. Передвою цілюю його є культуральний розвиток польської еміграції та єднанє зі собою усіх клас і верств сеї суспільности. Три чверти польської еміграції з огляду на брак знаня англійської мови, на брак загального і примітивного образования, призначені були би на некорисну працю серед найтяжших условин, які звичайно стрічають тут нашого робітника. Завданем сего польського інституту є, вчити його англійської мови, котра йому є тут конечно потрібна, запізнавати його з важнішими параграфами американського права, усвідомлювати його що до условин, звичаїв та потреб, та на даний слухай поінформувати його про місце роботи та спосіб поведєня при ній.

Се прецінь є тут, так, як і всюди квітєстю житя.

Сей інститут удержує рівнож свою польську школу, примінену до практичних вимогів американського житя. Ся школа ділить ся на три відділи: перший відділ — наука англійської мови в практичних лекціях, другий відділ — рахунки, третій — механічні рисунки. Оплата за місяць науки стоїть один долар за 16 лекцій. Крім сего в неділі і середу відбувають ся популярні виклади „Academy of practical“, се знова щось подібне, як галицькі народні університети. Вступ на сі виклади для усіх свободний. Що суботи знов відбувають ся лекції польської мови для польських дітей. При інституті находить ся дуже гарна бібліотека, заосмотрена в усі майже новіші твори польської літератури, котрі інститут отримує даром, чи то від накладців, чи то від авторів самих.

Так дбають про себе Поляки, — а ми?.. сором се сказати, як страшно позаду них, позаду всіх..

Та хоть тут немож вже сказати, щоби ми були під їх панованєм; однакова нам тут доля. Навіть польська еміграція не дуже старшою від нашої (одна починаєть ся менше більше 1870, а друга 1876—7), лишень блуд в нас самих, та може і в тих проводирях, що „русскими началами“ придусили огидно розвиток культурно-економічний нашої еміграції.

Телеграми

в дня 15. грудня.

Рим. Вчєра відбула ся в Ватикані в присутности Папи беатифікація кількох мучеників та відчитано декрет, яким признає ся чудеса, наведені задля беатифікації Дівиці Орлеанської.

Відєнь. Wien. Ztg оповіщує скликає горішно-австрійського сойму на день 19. с. м.

Відєнь. Цісар прийняв вчєра на окремих послуханях бар. Бінерта і Ерєнтала.

Цєтинія. Вчєра розпочала ся звичайна сєсія чорногорської скусштини. Президентом вибрано Марка Дюкановича.

Прага. Нині оголошено, що доразові суди в Празі знесить ся. Дирекція поліції оповістила дозвіл на ношенє бурнівських відзнак.

Комітет парохіяльний в Лисівцях

пов. Глусте, оголошує конкуре на будову мурованої церкви тамже. — Пляни і кошторис суть до перегляненя в Уряді парохіяльним. Зголошеня приймає гр.-кат. Уряд парохіяльний в Лисівцях, найдалше до кінця січня 1909. (8—10)

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

Нова сензаційна програма

від 16. до 31. грудня 1908.

Щоденно о 8. год. вечер представленє. В неділі і сьвята 2 представленя о 4. год. по пол. і о 8. год. вечером. Що п'ятниці High-Life представленє. Білєти вчасніше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 5

РУСИНИ! Жадайте у всіх трафіках, торговлях і крамницях лише тутот і паперців з першої галицїо-руської фабрики Євгена Біліньського в Збаражї.

З доходу сеї фабрики йде 35% на будову церкви в Сеняві, 10% на школи і бурси тов. педагогічного, а 5% на сироти і вдови по сьвящениках.

Держім ся покликту:

Свій до свого!

Нездоровий жолудок

не стерпить нічого

а наслідком того є: брак апетиту, біль жолудка, мловне, забурєня при травленю, біль голови і т. п. Пєвну поміч проти того подають

КАЙЗЕР'А

Pfeffermünz-Caramellen

Лїкарсно випробовані!

Оживляючо ділаюче і помагаюче до травлення та скріпленя жолудка средство.

Пакет 20 і 40 сотиків

у всіх апіках і дрогуєриях.

Розклад залізничних поїздів

важний від 1. мая 1908.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночи
Кракова	5:50	8:55	1:30	5:45	9:50
Кракова	7:25	9:50	—	8:40	2:30
Ряшева	—	—	1:10	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:15	5:40	10:30
Черновець	8:07	—	2:05	5:57	9:30
Черновець	—	—	—	—	12:20
Станіславова	5:40	—	—	—	—
Коломїя	—	10:20	—	—	—
Стрия	7:29	11:43	3:50	—	11:00
Пустомит	7:29	11:43	3:50	—	11:00
Самбора	8:00	10:30	2:00	—	9:10
Любїня	8:00	10:30	2:00	9:10	—
Рави рускої	7:10	12:40	4:50	—	—
Янова	8:26	1:15	5:00	9:25	10:10†
Брухович	7:10	—	12:40	4:50	8:20
Брухович	8:15	—	—	—	—
Зімної води	5:50	7:25	1:10	5:45	9:50
Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд.	вечер	в ночи
Кракова	3:50	8:25	2:45	7:00	11:15
Кракова	—	8:40	6:12	7:35	12:45
Ряшева	—	—	3:30	—	—
Підволочиск	6:20	10:40	2:16	7:45	11:10
Черновець	6:10	9:35	2:23	—	10:38
Черновець	—	—	—	—	2:50
Станіславова	—	—	—	2:40	—
Коломїя	—	—	—	6:08	—
Стрия	7:30	—	2:25	6:42	11:25
Пустомит	7:30	—	2:25	6:42	11:25
Самбора	6:00	9:05	4:00	—	10:45
Любїня	6:00	9:05	—	4:00	10:45
Рави рускої	6:14	11:05	—	7:10	11:35†
Янова	6:58	9:15	1:35†	3:35	6:30
Брухович	7:21	11:05	—	—	—
Брухович	6:14	—	3:35	7:10	11:35†
Зімної води	3:50	8:40	3:30	7:35	11:15

ЗАМІТКА: Поспішні поїзди печатані товстим друком. — Поїзди ідучі лише в неділі означені †.

